

الحدود في الإسلام

Al Khutbah 34

So Bandingan ko Manga Kasalaan a Hudud sii ko Islam

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ
 اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وِلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فِيآبَادِ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ
 أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ (المائدة ٣٣)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Innamā jazāulladīna yuhāribūnallāha wa rasūlahu wa yas'awna fil ardhi fasādan, an yuqattalū aw yusallabū aw tuqatta'a aydihim wa arjuluhum min khilāfin aw yunfawu minal ardhi. (Al Ma'idah 33)

Manga oripn o Allāh, So oriyān o podipodi tano ago so bantog tano ko Kadanān tano a Rabbul Alamin, na go so kiyasalawati tano ko Mohammad a miyatindos a sogo a Imam o miyamaratiyaya na samporna ko manga pamilya niyan ago so manga bolayoka iyan, na omiyog so Allāh [s.w.t] na phamagosayin tano imanto a alongan a Jumuah ankai a bandingan a manonompang ko manga kasalaan a pmbthowan sa Hudud sii ko Islam.

Giyankaya a ptharoon a Hudud na ngaran a madakl o katharo a Hadd, a aya maana niyan na kasapar ago karn, na aya manga hudud o Allāh [s.w.t] na so manga shayi a inisapar iyan so kanggolawlaa on.

So pman so Hudud ko maana niyan ko kitab na, skaniyan so siksa a tiyamanan o kitab sii ko kanggolawlaa ko kasalaan, a inoto piyakanggolalan ka an iyan marn, odi na kasapari so kanggolawlaa ko datar iyan a kasalaan pharoman.

Aya pakaasal o kiyapakanggolalana sankanan a Hudud na so Qur'an, so Sunnah, ago so Ijma (so kiyaoompong o manga Ulama ko kokoman iyan).

Pitharo o Shaykh o Islam a so Ibn Tayimiyyah a: So manga Hudud na miyakambowat sa limo ko kaadn, ago pantag sa an siran mipangalimo, sabap roo na paliogat ko parinta a ziksaan iyan

so miyakazala a aya bantak iyan ko kithanaan kiran ko siksa iran na so kiphangalimoon kiran, sa so siksa iran na okit oto o kaompiyai kiran kna o ba so kabinasai kiran, sa datar o loks a so gii niyan kapran'ga ko wata iyan na pantag sa an skaniyan mabaloy a bilangataw, kna o ba pantag sa an skaniyan kabinasai. Go datar oto so pamomolong a so kaphagabrii niyan ko lawas o pkhasakit na aya bantak iyanon na so kamapiyaan iyan, kna o ba so kawtas o lawas iyan sa pantag sa an masokar.

Manga oripn o Allāh, aya mala a ongangn ko kiya-pakanggolalana o Allāh [s.w.t] ko manga Hudud na pantag sa an mabaloy a phakarasng ko manga ginawa a marata i galbk ago an iyan masoti, skaniyan oto a Hudud na siksa a didiyankaan sa pantag sa kasiyap o kabnar o Allāh [s.w.t], oriyan iyan na pantag sa kapalihara o kabnar o kaphagingd (katitimo).

So Allāh [s.w.t] na in wajib iyan oto sii ko langowan a taw a miyakanggolawla sa manga kasalaan a pkhababayaan o waraan o manosiya. Skaniyan oto a Hudud na pd ko manga ala a kamapiyaan o oripn sii ko kapphagintaw iran ago so kapagndod iran ko Allāh [s.w.t], sa di khatarotop so kapnggolalan o kadato a Islam inonta o maadn so manga rasng ago manga siksa a khisogat ko manga taw a giinggolawla sa marata. Misabap roo na phakatarg so lalong, na phakasariig so bilangataw, na khamataanan so kawntol ko liyawaw o lopa, na phakasariig so manga taw ko manga niyawa iran, ago so maratabat iran, ago so manga tamok iran, sa datar o kamamasai ron ko manga ingd a gii ran inggolalan so manga hudud o Allāh [s.w.t] a zasaksi-an a doniya a siran i manga ingd a maito a kapkhaad non o manga kabinasaan ago manga kalalalongan ko langowan a bontal iyan.

Manga oripn o Allāh, sii ko kapakanggolalan ankanan a manga Hudud na paliyogat a maadn so manga sharat iyan a skaniyan so phakatalingoma:

1. Mabaloy so taw a minggolawla sa kasalaan a Hudud a kiyabaligan a adn a akal iyan, sabap ko katharo o Rasūlullāh [s.a.w] a: *Inangkat so pansom sa tlo btad (maana a di izorat so kasalaan iyan): So maito a wata sa taman sa kabaligan, so pmbthangn sa taman sa makatanod, so totorogn sa taman sa makanaw (pianothol o manga Ulama ko Hadith).* Amay ka so manga simba na da mipaliyogat sankai a manga taw na so kapokason o siksa na aya taralbi, ka kagiya da siran mapd ko taw a piyaliyogtan (mukallaf) ago so kitanaan ko siksa a Hudud na kharn ko kaadn o sankaan (Shub'hah).
2. Mabaloy so minggolawla sa kasalaan a katawan iyan a so pinggalbk iyan na isasapar a marata a haram, sa daa a kapnggolalan o hudud ko taw a di niyan katawan so kahaharam o galbk a siyowa iyan, sabap ko katharo o Umar, Uthman, ago so Ali a: *Da a siksa a Hadd inonta ko taw a katawan iyan.* Sa daa somiyanka san ko manga pd a Ulama.

Amay ka maadn ankanan a dow a sharat ko taw a miyakanggolwala sa kasalaan a khitana on so *hadd*, na mipnggolalan on o Imam (Dato o manga Muslim) odi na so akila niyan, sabap sa so Rasūlullāh [s.a.w] na piyakanggolalan iyan ankanan a manga *hudud* oriyan iyan na so manga Sahabah niyan ko oriyn iyan na ininggolalan iran, sa inisana o Rasūlullāh [s.a.w] ko taw a zarigan iyan so kinggolalann ko *hadd* ko taw a kiyapatotonon, sa pitharo iyan a: *Kabalaga ka mapita hay Anis sankai a babay, na amay ka kompabli ko kiyazina niyan na rajam anka skaniyan, go inisogo iyan so karajama ko Ma'iz sa da on darpa, go pitharo iyan sa isa a miyamankhaw a: Lalakawn iyo skaniyan na potoli niyo sa lima.*

Manga oripn o Allāh, sabap ko kala o btad ankai a *hadd* ago pantag sa kalinding iyan o ba maribat odi na maadn on so di kawntol na inwajib o Islam a aya dn a makanggolalanon na so Dato o manga Muslim odi na so Akila niyan, sa siyap ko kawntol ko kipnggolalan non, mlagid o so *Hadd* na kabnar o Allāh [s.w.t], ka datar o lphad ko mizina, antaa ka kabnar o manosiya a datar o lphad ko tomiyokas sa di bnar.

Pitharo o Shaykhul Islam a so Ibn Tayimiyyah a: So manga *Hudud* a kna o ba rk o manga taw a khikattndo na aya ipmbtho ron na *Hudud* o Allāh [s.w.t] odi na kabnar o Allāh [s.w.t]; ka

datar o kasalaan o manga tolisan ko manga lalan, go so manga tkhaw ago so manga barazina, ago so manga kasalaan ko kapamabay ko manga tamok o parinta ago so manga waqaf ago so manga tanan a tamok (amanat) a manonompang sa langkap a manga taw a di matndo. A giyankai a manga btad na kabnar o parinta a paliyogat ko manga olowan so kaplobaa on ago so kapakanggolalana sankoto a kasalaan, mapiya daa tomiyontoton a matndo a manosiya, sa phakatindg so kapzaksii ron sa apiya daa tomiyontoton a isa bo, sa pnggolalan so kokoman ko apiya antawa a taw maporo antaa ka mababa, mabagr antaa ka malobay.

Di khapakay so kapakanggolalana ko *Hadd* sii sa masjid, ogaid na sii pnggolalann ko liyo niyan, sabap ko Hadith o Rasūlullāh [s.a.w] a piyanthol o Hakim Bin Huzam a: *Mataan a so Rasulullah na inisapar iyan so kakitas sa sold a masjid, ago so kambayokon sa manga bayok, ago so kapakatindga on ko manga kasalaan a hudud.* (aya pitharo a bayok a isasapar o ba tontola ko masjid na so manga bayok a diyanggal ago kapamrak, so pman so bayok a ongangn a mapiya na kna o ba on sasaparn).

Inisapar ko Islam o ba mdinga so *Hadd* ko taw a kiyapatotanon sa nggolalan sa sapaat, ko oriyan o kinisampay o kasalaan ko tangila o Dato (kokoman) sabap sa so kabnar o Allāh [s.w.t] na daa ba on phakarn a manosiya, sa da sa kapaar o Dato o ba niyan targn so kasalaan a *Hadd* ka kabnar anan o Allāh [s.w.t]. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a: *Sa taw a makarn so sapaat iyan ko di kinggolalan o Hadd a pd ko manga Hudud o Allāh [s.w.t] na sabnar a siyopak iyan so Allāh [s.w.t] sii ko sogoan iyan.* Sa pitharo o Nabi ﷺ ko taw a pagakoln iyan a di minggolalan so *Hadd* ko isa a miamankhaw a: *Aya patot na miyaadn dn so karila ko da niyan rakn pn kisampay.* Sa di dn kharn so kipnggolalann ko kokoman amay ka misampay so kasalaan ko kokoman o Dato.

Aya maana oto na amay ka so kabnar na kapag'pdaan o kabnar o Allāh [s.w.t] ago so kabnar o manosiya, a datar o kapamankhaw sa tamok, na aya kapnggolalan o sapaat na sii ko da niyan pn kisampay ko kokoman o Dato. Sa khapakay ko piyankhawan a karilai niyan ko miyamankhaw sa mada so kasalaan iyan, ogaid na odi niyan rilai ko da niyan pn kikaril sa kokoman o Dato, na anda dn i kikaril iyan na di niyan maphangni o ba karilai so tkhaw, ka miyapokas ko kabnar iyan sa mimbaloay a kabnar o Allāh [s.w.t]. Na daa ba on phakarn a manosiya, ka o manggolawla a pkharilaan bo so thkaw, na langowan a taw na phamankhaw ka mainam iyan a di bo khasiksa ka khapakay a karilaan, na sii sankanan na khabinasa so kaphagingd ago di phakarasng so kokoman o kitab a so Shari'ah Islamiyah.

Manga oripn o Allāh, aya manga kasalaan a miawajib on so *Hadd* na lima sosen a siran:

- 1) So Zina
- 2) So kapamankhaw (sariqah)
- 3) So kapanolis ko manga lalan
- 4) So kainom sa pakabrg
- 5) So katokas (qadf).

Na so salakaw san a manga kasalaan na pnggolalan on so Ta'zir, aya ptharoon a ta'zir na so siksa a aya ndiyanka on na so Dato o manga Muslim.

So kasalaan a kazina na skaniyan so kanggolawlaa ko piyakasingay ago so kalawasi o mama ko babay ko apiya anda ko dow a bngawan iyan, sa minggolalan sa kabaya iran a dow kataw, sa da nggolalan sa kapangaroma a halal odi na kna o ba niyan oripn. Amay pman ka minggolalan sa tgl o mama ko babay na salakaw a kokoman iyan ago adn a kasalaan iyan a mala.

Sa amay ka so mizina na *muhsan* maana a miyakapangaroma sa miyaona sa babay a Muslimah odi na ahlul kitab sa kiyataaman iyan so kaproyoda a skaniyan na piyalogatan maana kiyabaligan ago makatatanod ago maradika (mukallaf) na prajamn a ator sa taman sa matay, mama skaniyan antaa ka babay. Giyankananan a siksa a rajm na tatap sa minggolalan ko Sunnah o

Rasūlullāh [s.a.w] a kanggalbk ago katharo a miyatankd so kinitana iyan sa minggolalan sa *mutawattir* (hadith a pianothol o tanto a madakl a taw a di tharimaan o akal o ba siran miyamrak).

Amay pman ka aya mizina na *mukallaf* a kna o ba *muhsan* (da makapangaroma sa miyaona) na aya lphad iyan na magatos a lphad, sabap ko katharo o Allāh a:

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ (النور ٢)

So mizina a babay ago so mizina a mama na lphadi niyo oman i isa kiran sa magatos a lphad (An Nur 2).

Na amay ka makanggolalan on so lphad a magatos na phakaawa ko ingd a pinggolawlaan iyan sa marata sa phakatogalin ko salakaw a ingd sa manga saragon a kathay niyan on, ka pinggolawla oto o Rasūlullāh [s.a.w] ago so Abu Bakr ago so Umar.

Amay ka aya mizina na oripn a mamimilik na khalphadan sa lima polo a lphad (saopak ko lphad ko maradika) mlagid san so mama ago so babay a oripn. Sa so oripn na di phakaawa ko ingd a pinggolawlaan iyan sa marata sa ba datar o maradika, sabap sa khabinasaan so kabnar o Dato iyan, ko gii niyan on kanggonai ko kitawgnon sa salakaw a ingd.

Manga oripn o Allāh, so pman so siksa o katokas a skaniyan so katmpowi o taw ko salakaw ron sa kiazina odi na kiyapliwat (so kiyapamakaya o mama ko izik iyan a mama) sa daa minibayan iyan a pat a saksi, na aya lphad iyan na walo polo a lphad, sabap ko katharo o Allāh [s.w.t] a:

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً (النور ٤)

So siran oto a pthokasan iran so manga babay a pindiyara oriyen iyan na daa miniyoma iran a pat a manga saksi na lphadi niyo siran sa walo polo a lphad. (An Nur 4).

Giyankanan a ayat na oway dn ka sii miyakambowat ko manga babay na mlagid san so babay ago so mama a tomiyokas ago tiyokasan, sa so kokoman na isa dn.

Giyankanan a *Hadd* a katokas na kabnar anan o tiyokasan, a khada ankanan a kasalaan ko karila iyan, sa di ipnggolalan odi misabap ko tontot iyan, sa anda i karila iyan na miyada so lphad ko tomiyokas on. Ogaid na khataazir skaniyan o Dato sa ziksaan iyan sa dianka a phakasapar on ko marata a siyowa iyan.

Manga oripn o Allāh, so pman so *Hadd* o mininom sa pakabrg, a skaniyan so panginginomn a pkha-ibg iyan so pamikiran ko apiya antonaa i pakaasal iyan na aya lphad iyan na walo polo a lphad, sa giyoto i pinggolawla o Omar ko kandadato iyan, ogaid na aya pakaasal o kadakl o lphad iyan na pat polo a lphad na gowani a matoon o Omar a di phakarasng ankoto a pat polo a lphad na miyakimosawir ko manga Ulama na miya opakot siran sa phakawalo polo on a lphad ka an mabaloy a makarasng ko manga taw a lalong.

Giyankaya a pakabrg na haram ko Qur'an ago so Sunnah ago so Ijma'. Makasosold ko kahaharam so salakaw ron a phakabinasa ko pamikiran a datar o pizosonan a Hashish ago so pphangilkn a datar o Shabu ago so pizoson a drug a datar Heroin, Cocaine, ago so makasasaginda on sa palaya dn anan haram a so phagosar on na kiyapatotan sa lphad a walo polo.

Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (المائدة ٩٠)

Hay so miyamaratiyaya mataan a so pakabrg ago so kandarmat ago so manga barahala ago so kaprimar na marzik a pd sa galbk a shaytan na pakawatani niyo skaniyan ka ankano makadaag (Al Maidah 90).

Manga oripn o Allāh, so langowan a shayi a hiaman o Islam na so kipamolongn on na Haram sa isasapar a di khapakay, sabap ko katharo o Rasūlullāh [s.a.w] a: *Mataan a skaniyan a pakabrg na kna o ba bolong ogaid na skaniyan na sakit (piyanothol i Muslim).* Go so thothol o Ibn Mas'ud a pitharo o Nabi ﷺ a: *Mataan a so Allāh [s.w.t] na da niyan adna so bolong iyo ko nganin a hiyaram iyan rkano (piyakambowat o al Bukhari).*

Manga oripn o Allāh, so pman so siksa o kapamankhaw, na pitharo o Allāh [s.w.t] a:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
(المائدة ٣٨)

Go so tkhaw a mama ago so tkhaw a babay na potola niyo so lima irana dowa sa balas o pinggalbk iran, a siksa kiran oto a phoon ko Allah, go so Allah na Mabagr a Mawngangn (Al Maidah 38).

Pitharo o Nabi [s.a.w] a:

Potholn so lima (ko kiyapamankhaw) sa arga a tnga a Dinar na taman sa kala iyan.

Sa miyaopakat so kadandan o manga Muslim sa kawawajib o kapotola ko lima o tkhaw.

Sa miniitong so tkhaw a sagintas a sakit ko kaphagingd a opama o bagakn na mlangkap so karata iyan ko lawas o pagtaw, sa patoray a thphdn skaniyan sa nggolalan ko *Hadd* a kapotol o lima niyan a phakabinasa ko kamapiyaan o manga salakaw ron.

Aya ptharoon a kapamankhaw na: Skaniyan so kakowa sa tamok sa okit a masoln phoon ko khirkon odi na so sasanaanon, a so tamok a piyankhaw na minisampay ko diyanka a arga a tnga sa Dinar a kinowa niyan ko tatagoan on a ron sisiyapa. A so taw a khirk sankoto a piyankhaw a tamok na mapapalihara so rogo' iyan a daa shubhat ko taw a kominowa on.

Sii sankanan a tokaw o kapamankhaw na miyaadn so manga sarat a madakl a mitotompok ko miyamankhaw ago so tamok a piyamankhaw ago so taw a piyamankhawan ago so okit a kinitana o kiyapamankhaw niyan, a o adn a magalaton na khada so kokoman a kapotol.

Pd roo so kabaloy o kiyapamankhaw a miyokit sa masoln, ka so kakowaa ko tamok sa mapayag na salakw a kokoman oto, go mabaloy ankoto a tamok a piyamankhaw a tamok a sasakawn a sisiyapn, amay ka so tamok na illbad na da a kapotol ko kakowaa on, go mabaloy ankoto a tamok a piyankhaw a miyakaraot ko diyanka a tnga a Dinar a arga iyan, go kowaan ankoto a tamok ko katatagoa on ko darpa a sisiyapan on sa so bolawan na thagoon ko pananagoay a kababagran on, sa oman i tamok na adn a pananagoay niyan a domadait on a thagoan on. Amay ka so tamok a mala i arga na di sisiyapan ka tatagoon sa walay a inawaan odi na walay a llaan so pinto iyan na kiyasoldan o thkhaw na kinowa niyan na so kiyakowaa niyan on na di khapotolan sa lima. Go pd roo so kada o shubhah, sankaan, sa so miyamankhaw ko tamok o ama iyan na di khapotolan sa datar oto mambo so ama ko wata iyan, go so minilingo a tamok a aya katao niyan on na rk iyan, odi na kklimn iyan so tamok na adn a kabnar iyan on.

So kapnggolalan o kapotol na khatontot o piyankhawan so kabnar iyan ko kokoman, sa odi niyan tontota na daa a kapnggolalan o kokoman o Dato. Ogaid na go phoon iyan mikaril sa kokoman na miyada dn so kabnar iyan ko karilai ko miyamankhaw.

Anday katankd o kokoman ko miyamankhaw na khapotol so kawatan a lima niyan, ko boko o lima sa mada on so palad a lima niyan, sa amay ka mapotol na phamolongan so potol iyan ka an

iyang di phatayin ankoto a kiyapotili ron sa lima, sa di khapakay o ba on pakakasoya so lima niyan a piyotol on ko oriyan o kiyapotol iyan on.

Manga oripn o Allāh, aya pman a ptharoon a manga tolisan na siran so sagorompong a manga taw a pphamalak siran ko manga lalan sa pphangowa siran sa manga tamok sa tgl a mapayag, na siran anan so bithowan o Qur'an sa manga *Muharibun*, pnggarobatn iran so Allāh [s.w.t] ago so Rasūlullāh [s.a.w]. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ (المائدة ٣٣)

Mataan a aya siksa o siran oto a pnggarobatn iran so Allah ago so Sogo iyan ago pphaminasa siran ko lopa na so kabonoa kiran odi na solaan siran odi na pamotoln so manga lima iran ago so manga ski ran sa soranga (ibarat na kawatan a lima ago diwang a ski a photoln) odi na ibowang siran ko lopa. (Al Ma'idah 33)

Aya sarat a kapnggolalan kiran o siksa na misampay so tamok a kinowa iran ko diyanka a tnga sa Dinar. Ago matankd a siran na miyanolis siran sa nggolalan sa kakompabli ran odi na miyokit sa saksi a dowo kataw a maontol, sa so siksa iran na phizoson sabap ko kambidabida o kiyapanolis iran sa katii:

- So miyakapatay kiran ago miyakakowa sa tamok, na mbonoon ago zolaan sa di siran dn kharilaan.
- So miyakapatay kiran a da makakowa sa tamok na mbonoon sa di zolaan.
- Na so miyakakowa kiran sa tamok a da makapatay na photoln so lima niyan a kawatan ago so ski niyan a diwang oriyan iyan na mbokaan.
- Na so miyangangalk kiran ko lalan a da makapatay ago da makakowa sa tamok na imbowang siran ko lopa sa di siran pakaphagingdn.

Amay ka mithawat siran ko da kiran pn kadakpa o kokoman (parinta) na khapokas kiran so kabnar o Allāh [s.w.t] ago khabayadan iran so kabnar o manosiya a miya-alampas iran. Amay pman ka aya kathawat iran na sii ko oriyan o kiyadakpa kiran na da dn a bali o tawat iran sa pnggolalan kiran so siksa kiran.

Manga oripn o Allāh, giyanan i kokoman o Islam sankanan a manga kasalaan a inaloy tano sa da tano mazalisay ka matas anan a bandingan na so khabaya on mangolad na pangdod ko manga kitab a Fiqhi, ka ron ndodon so pariksa iyan a tarotop.

Aya kaphagosaya tano sii na antano pkhasawa-i so manga kokoman o Islam a giyanan i pakapnggolalann o parinta a Islam ko masa a kapakatindg iyan ko liyawaw o lopa, sa maponas iyan so langowan a kalalalongan a giinggolawlaan o manosiya a marata i lalag.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh [s.w.t] a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādajā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli djambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWAA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolongan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....